

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Ps 119786 18 Rev
Sarajevo, 23.02.2021. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Amire Sadović kao predsjednice vijeća, Amre Hadžimustafić i Fatime Mrdović kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja: A. N. d.o.o. M., B. P. bb, zastupanog po punomoćniku V. A., advokatu iz M., protiv tuženog U. B. d.d. M., Ulica ... bb, M., zastupanog po punomoćniku Z. R., advokatu iz M., radi isplate, vrijednost spora 208.573,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 119786 15 Pž od 29.08.2017. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 23.02.2021. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 119786 12 Ps od 08.12.2014. godine obavezan je tuženi isplatiti tužitelju iznos od 120.244,46 KM i to: na ime više plaćenog iznosa nezakonito obračunate kamate po Ugovoru broj... od 29.09.2005. godine za period od 15.03.2009. godine do 15.03.2012. godine iznos od 14.646,35 KM, te po Ugovoru broj... od 28.12.2007. godine iznos od 105.598,11 KM za period od 13.02.2009. godine do 15.02.2012. godine sve sa zakonskom zateznom kamatom od uplate svakog pojedinačnog iznosa (bliže naznačeno u izreci presude) pa do isplate, te da mu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.099,10 KM sa zakonskom zateznom kamatom od donošenja presude, od 08.12.2014. godine pa do isplate.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj: 58 0 Ps 119786 15 Pž od 29.08.2017. godine žalba tuženog je uvažena, prvostepena presuda preinačena i odbijen kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja da mu tuženi isplati ukupan iznos od 120.244,46 KM na ime više plaćenog iznosa nezakonito obračunate kamate po Ugovoru o kreditu broj... od 29.09.2005. godine za period od 15.03.2009. godine do 15.03.2012. godine iznos od 14.646,35 KM i po Ugovoru o kreditu broj... od 28.12.2007. godine iznos od 105.598,11 KM za period od 13.02.2009. godine do 15.02.2012. godine sa zakonskom zateznom kamatom kao i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka. Tužitelj je obavezan tuženom naknaditi troškove postupka u iznosu od 3.404,61 KM.

Protiv drugostepene presude reviziju je izjavio tužitelj zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. Zakona o

parničnom postupka koja je učinjena u postupku pred drugostepenim sudom. Predlaže da sud reviziju usvoji, pobijanu presudu preinači na način da žalbu tužene odbije i prvostepenu presudu potvrdi u cijelosti. Traži naknadu troškova za sastav revizije u iznosu od 982,80 KM i takse na reviziju od 2160,00 KM.

Tužena je podnijela odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje, a sve u skladu sa odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj: 53/03, 73/05 i 19/06, koji se u ovom predmetu primjenjuje na osnovu odredbe člana 106. stav 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku - „Službene novine Federacije BiH“ broj: 98/15), ovaj sud je utvrdio da u donošenju pobijane presude nisu počinjene povrede odredaba parničnog postupka niti je pogrešno primijenjeno materijalno pravo.

Nije osnovan revizijski razlog povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP jer tužitelj u reviziji ni izričito niti opisno ne navodi koja odredba ZPP je pogrešno primijenjena, pa da bi to bilo od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude.

Suprotno navodima u reviziji drugostepeni sud nije pogrešno primijenio materijalno pravo, odredbe člana 211. Zakona o obligacionim odnosima kada je usvajanjem žalbe tuženog prvostepenu presudu preinačio i odbio tužbeni zahtjev.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za vraćanje više plaćenog iznosa ugovorene kamate za dva kredita, ukupno 120.244,46 KM. Zahtjev se temelji na činjenici da je odlukom tužene nezakonito povećan iznos marže, suprotno ugovorenoj, zbog čega je tužitelj otplatu kredita vršio u većem iznosu od ugovorenog, za koji iznos se tuženi neosnovano obogatio.

Iz činjeničnih utvrđenja nižestepeni sudovi slijedi da je tužitelj 29.09.2005. godine sa B. (H. C. P. B. d.d.-pravni sljednik je tužena B.) zaključio Ugovor o kreditu broj... odobren u iznosu od 1.022.583,70 EUR, isplaćen u KM u protuvrijednosti eura prema kupovnom kursu Banke na dan isplate, uz godišnju kamatnu stopu šestomjesečni EURIBOR plus 4,30% na period od 84 mjeseci. Drugi Ugovor o kreditu tužitelj je zaključio sa istom Bankom 28.12.2007. godine u iznosu od 818.067,01 EUR uz godišnju kamatu šestomjesečni EURIBOR plus 2,4% na period od 120 mjeseci. Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o kamatnim stopama u poslovanju s klijentima korporativnog bankarstva od 20.04.2009 godine izmijenjen je član 6. Odluke o kamatnim stopama tako da pored navedenih izmjena, u slučaju izmjena kamatnih stopa na tržištu ili propisa koji su doveli do povećanja troškova kredita, banka zadržava pravo jednostrane izmjene kamatne marže u svakom trenutku tokom otplate kredita u skladu sa ovom odlukom koja stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 01.05.2009. godine. Pismenom obavijesti o promjeni kamatnih stopa od 15.04.2009. godine Banka (...Bank) zbog povećanih troškova finansiranja banaka izazvanih povećanim kamatnim stopama na izvore...obavještava tužitelja da će povećati kamatnu maržu tako da kamatna stopa na dan 15.04.2009. godine iznosi: za Ugovor o kreditu od 29.09.2005. godine 6M EURIBOR

plus 5,40% i za Ugovor o kreditu od 28.12.2007. godine 6 M EURIBOR plus 5,40%. Izmjena kamatne stope će biti provedena u mjesecu aprilu na dan dospijeća kamate i/ili glavnice. Odluku o izmjeni kamatnih stopa na postojeće plasmane za klijente korporativnog bankarstva Kreditni odbor banke donio je na sjednici održanoj 30.04.2009. godine koja stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se počev od 15.05.2009. godine. U članu 1. Odluke navedeno je da se odobrava izmjena kamatne stope na postojeće dugoročne kredite klijenata, tužitelja i to za kredit broj... postojeća kamatna stopa od 6M EURIBOR plus 2,40% godišnje, varijabilna je izmijenjena novom: 6M EURIBOR plus 5,40% godišnje varijabilna, a za kredit broj..., postojeća kamatna stopa 6M EURIBOR plus 4,30% godišnje se povećava na 6M EURIBOR plus 5,40 % godišnje varijabilna. U oba Ugovora u dijelu o kamati (tačka 6.5) ugovoreno je da banka ima pravo jednostrano izmijeniti kamatnu stopu navedeno u tački 1.2. Ugovora uz prethodno obavještenje korisnika kredita u slučaju promjene: a) kamatnih stopa na tržištu, b) pravnih propisa, koji su doveli do povećanja troškova kredita, c) pravnog statusa i ekonomskog stanja korisnika kredita ili d) uslijed neispunjavanja propisanih u tački 9.7.f) povećanjem ugovorene kamate za dva procentna poena počev od narednog kalendarskog kvartala od kvartala u kojem je utvrđeno odstupanje, pa sve do isteka kvartala u kojem je navedeno odstupanje otklonjeno. Tužitelj je vršio otplatu kredita po povećanoj kamati u periodu od 13.03.2009. godine do 31.03.2012. godine, za koji period, a kako je utvrđeno na osnovu nalaza i mišljenja vještaka, je uplatio više od ugovorene obaveze iz ugovora o kreditu, ukupno 120.244,46 KM, koji iznos potražuje.

U iznesenoj činjeničnoj i pravnoj situaciji prvostepeni sud zaključuje da je banka u jednostranoj ugovornoj varijabilnoj kamatnoj stopi vezanoj za šestomjesečni EURIBOR uvećana za maržu propisanu od strane Banke, promijenila kamatnu maržu, a da nije dokazala da su bili ispunjeni uslovi propisani Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o kamatnim stopama u poslovanju s klijentima korporativnog bankarstva (banka nije dokazala da je bio ispunjen uvjet za promjenu kamatne stope novim tržišnim uvjetima, povećanje troškova finansiranja, oskudne ponude finansijskih sredstava u inozemstvu i smanjen kreditni rejting regije), zbog čega da tužitelj nije bio u obavezi plaćati kamatu sa povećanom maržom. Pravni osnov za usvajanje tužbenog zahtjeva prvostepeni sud nalazi u institutu neosnovanog obogaćenja iz člana 210. Zakona o obligacionim odnosima.

Prvostepeni sud ima u vidu i odredbu člana 211. Zakona o obligacionim odnosima koja propisuje kada se ne može tražiti vraćanje i koja glasi: „Ko izvrši isplatu znajući da nije dužan platiti, nema pravo da zahtijeva vraćanje, izuzev ako je zadržao pravo da traži vraćanje ili ako je platio da bi izbjegao prinudu. Među strankama nije bilo sporno da je tužitelj isplatu dugovanog kredita sa povećanom kamatom vršio bez da je izjavio da zadržava pravo da traži natrag ono što je platio više, koja izjava je trebala da bude data prije ili najkasnije u vrijeme isplate. Prema ocjeni prvostepenog suda tužitelj je vršio uplate rata kredita sa povećanom kamatom da bi izbjegao prinudu. Isplata da bi se izbjegla prinuda kao slučaj pravno neosnovanog obogaćenja postoji u slučaju kada isplatilac zna da plaća nešto što ne duguje, ali to čini da bi izbjegao prinudu, prinudnu naplatu kredita izvršenjem ugovorenim sredstvima obezbjeđenja plaćanja.

Drugostepeni sud je prihvatio kao potpune i pravilne činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda da se isplatom od strane tužitelja, koji je znao da plaća nešto što nije dužan, većeg iznosa rata kredita zbog povećane kamate, tuženi neosnovano obogatio. Za

razliku od prvostepenog suda drugostepeni sud ocjenjuje da tužitelj nije dokazao da je plaćanje u većim iznosima rata vršio jer da mu je prijetila prinuda. Potraživanja iz ugovora o kreditu, za slučaj neplaćanja, Banka je obezbijedila sa više sredstava obezbjeđenja, zasnivanjem založnog prava na imovini tužitelja i bjanko mjenicama, sa čime se saglasio i tužitelj kao korisnik kredita i ugovorna strana. Otplatu oba kredita tužitelj je izvršio prije vremena. Drugostepeni sud zaključuje da u predmetnom sporu nisu ispunjeni propisani uslovi pod kojima bi isplatilac imao pravo da zahtjeva natrag ono što je isplatio više od ugovorenog, zbog čega odbija tužbeni zahtjev tužitelja.

I po ocjeni ovog suda isplata rata kredita u većem iznosu izvršena sa znanjem da se to što se daje ili čini ne duguje, ne predstavlja slučaj isplate nedugovanog, pa ni pravno neosnovanog obogaćenja uopšte i ne daje osiromašenom pravo na restituciju.

Valja naglasiti da, po ocjeni ovog suda, mogućnost pokretanja sudskog postupka nije prinuda u smislu člana 211. Zakona o obligacionim odnosima, kako to (pogrešno) tumači prvostepeni sud. Naime, u sporovima pred sudom svako ima pravo na pošteno i pravično suđenje, postupak pred sudom (neovisno o vrsti postupka) vodi se po strogim procesnim pravilima pri čemu svaka stranka u postupku ima ista prava i jednak položaj, ima pravo iznijeti svoje zahtjeve i tvrdnje kojima osporava navode protivne stranke pa se utoliko eventualni postupak pred sudom kojeg uplatitelj (ovdje tužitelj) želi izbjeći izvršavajući uplatu za koju zna (odnosno smatra) da nije dužan uplatiti ne može smatrati prinudom u smislu čl.211 ZOO, kako taj pojam tumači tužitelj i ponavlja u reviziji.

Kako u predmetnom slučaju nije utvrđeno postojanje izuzetaka propisanih u čl. 211. ZOO na osnovu kojih bi tužitelj koji je znao da plaća nedugovano imao pravo tražiti vraćanje plaćenog, odluka drugostepenog suda je na zakonu utemeljena i pravilna, pa je reviziju tužitelja ovaj sud odbio primjenom odredbi čl. 248. ZPP:

U skladu sa odredbom člana 397. stav (1) ZPP, u vezi sa čl.386. stav (1) ZPP odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava revizije i sudske takse, jer nije uspio u sporu.

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.